

INFORMATOR o egzaminie eksternistycznym z biznesu i zarządzania z zakresu liceum ogólnokształcącego

od sesji zimowej w 2025 r.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2024

Zespół redakcyjny:

Marek Zieliński (CKE)
Sylwia Derda (OKE Warszawa)
dr Wioletta Kozak (CKE)

Recenzenci:

dr Joanna Śliżewska
dr Mateusz Guzikowski (SGH)
dr Tomasz Karpowicz (UW) – recenzja językowa

Informator został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
sekretariat@cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku
ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie
ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 784 16 00
oke@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie
os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 01
oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży
al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 573 71 20
sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi
ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 664 80 60
sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
ul. Józefa Bema, 01-233 Warszawa
tel. 22 457 03 35
info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu
ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

1.	Opis egzaminu eksternistycznego z biznesu i zarządzania	5
	Wstęp	5
	Zadania na egzaminie	5
	Opis arkusza egzaminacyjnego	6
	Zasady oceniania	7
	Materiały i przybory pomocnicze	7
2.	Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań	9

- 4** *Informator o egzaminie eksternistycznym z biznesu i zarządzania z zakresu liceum ogólnokształcącego od sesji zimowej w 2025 r.*

1.

Opis egzaminu eksternistycznego z biznesu i zarządzania z zakresu liceum ogólnokształcącego

WSTĘP

Biznes i zarządzanie to jeden z przedmiotów obowiązkowych na egzaminie eksternistycznym z zakresu liceum ogólnokształcącego.

Egzamin eksternistyczny z biznesu i zarządzania z zakresu liceum ogólnokształcącego sprawdza, w jakim stopniu zdający spełnia wymagania określone w [podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły ponadpodstawowej](#)¹.

Informator prezentuje przykładowy arkusz egzaminacyjny wraz z zasadami oceniania. Stanowi przy tym jedynie ogólną, kierunkową pomoc w planowaniu procesu samokształcenia. Zadania w *Informatorze* nie ilustrują jednak wszystkich wymagań z zakresu biznesu i zarządzania określonych w podstawie programowej, nie wyczerpują również wszystkich typów zadań, które mogą pojawić się w arkuszu egzaminacyjnym. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych, może zapewnić właściwe przygotowanie zdającego do egzaminu eksternistycznego.

Na egzaminie eksternistycznym obowiązują **wymagania w zakresie podstawowym**.

ZADANIA NA EGZAMINIE

W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte.

Zadania zamknięte to takie, w których zdający wybiera odpowiedź spośród podanych. Mogą to być:

- zadania wyboru wielokrotnego
- zadania typu prawda – fałsz
- zadania na dobieranie.

Zadania otwarte to takie, w których zdający samodzielnie formułuje krótką lub dłuższą odpowiedź. Wśród zadań otwartych w arkuszu znajdują się:

- zadania z luką, wymagające uzupełnienia zdania bądź krótkiego tekstu jednym lub kilkoma wyrazami
- zadania krótkiej odpowiedzi, wymagające stworzenia krótkiego tekstu (od jednego do kilku zdań).

W zadaniach egzaminacyjnych szczególny nacisk zostanie położony na sprawdzenie umiejętności samodzielnego definiowania, krytycznej analizy informacji uzyskanych z różnych źródeł, jak również wyciągania wniosków oraz przedstawiania argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów społeczno-ekonomicznych.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 czerwca 2024 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

Wszystkie zadania egzaminacyjne będą sprawdzały poziom opanowania umiejętności opisanych w następujących wymaganiach ogólnych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego:

- I. Wiedza.
- II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
- III. Kształtowanie postaw.

OPIS ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO

Egzamin eksternistyczny z przedmiotu biznes i zarządzanie z zakresu liceum ogólnokształcącego trwa 120 minut².

Zadania zawarte w arkuszu egzaminacyjnym będą odwoływać się do różnych treści, zostaną zróżnicowane pod względem sprawdzanych umiejętności, a także poziomu trudności i sposobu udzielania odpowiedzi. Mogą występować pojedynczo lub w wiązkach tematycznych. Będą odwoływać się do różnorodnej tematyki, a także do zróżnicowanych materiałów źródłowych, np. do tekstów normatywnych (np. źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce), do tekstów użytkowych (np. ogłoszeń, listów motywacyjnych, CV), do tekstów narracyjnych (np. opracowań popularnonaukowych, tekstów publicystycznych), do dokumentów biznesowych i prawnych (np. formularzy, biznesplanów), do źródeł encyklopedycznych (np. encyklopedii, almanachów), do źródeł leksykograficznych (np. słowników, leksykonów), do źródeł ikonicznych (np. schematów, fotografii, plakatów, rysunków), do źródeł kartograficznych, (np. map, szkiców sytuacyjnych), do źródeł statystycznych (np. tabel, wykresów, diagramów) czy, do stron internetowych.

Liczbę zadań oraz liczbę punktów możliwych do uzyskania za poszczególne rodzaje zadań przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj zadań	Liczba zadań	Łączna liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym
zamknięte	12–16	ok. 16	ok. 40%
otwarte	12–14	ok. 24	ok. 60%
RAZEM	24–30	40	100%

² Czas trwania egzaminu może zostać wydłużony w przypadku zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym – niepełnosprawnych. Szczegóły są określane w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu eksternistycznego dla danej sesji egzaminacyjnej*.

ZASADY OCENIANIA

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką są oceniane – w zależności od maksymalnej liczby punktów, jaką można uzyskać za rozwiązanie danego zadania – zgodnie z poniższymi zasadami:

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

ALBO

2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna albo odpowiedź niepełna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte krótkiej odpowiedzi

Za poprawne rozwiązanie zadania otwartego będzie można otrzymać maksymalnie 1, 2 lub 3 punkty. Za każde poprawne rozwiązanie, inne niż opisane w zasadach oceniania, można przyznać maksymalną liczbę punktów, o ile rozwiązanie jest merytorycznie poprawne, zgodne z poleceniem i z warunkami zadania.

MATERIAŁY I PRZYBORY POMOCNICZE NA EGZAMINIE Z BIZNESU I ZARZĄDZANIA

Na egzaminie eksternistycznym z biznesu i zarządzania z zakresu liceum ogólnokształcącego zdający może posługiwać się linijką i kalkulatorem prostym.

Szczegółowe informacje dotyczące materiałów i przyborów pomocniczych, z których mogą korzystać zdający na egzaminie eksternistycznym z biznesu i zarządzania (w tym – osoby, którym dostosowano warunki przeprowadzenia egzaminu), będą ogłaszane w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

2.

Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań

W Informatorze zamieszczono *Przykładowy arkusz egzaminacyjny* oraz *Zasady oceniania rozwiązań zadań*. Przy każdym zadaniu w arkuszu podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie (po numerze zadania). W *Zasadach oceniania rozwiązań zadań* dla każdego zadania podano:

- najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, które są sprawdzane w danym zadaniu
- zasady oceniania
- poprawne rozwiązanie każdego zadania zamkniętego oraz przykładowe rozwiązanie każdego zadania otwartego.

- 10** *Informator o egzaminie eksternistycznym z biznesu i zarządzania z zakresu liceum ogólnokształcącego od sesji zimowej w 2025 r.*

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

PESEL (wypełnia zdający) 	LBIZ–100–25XX
---	----------------------

EGZAMIN EKSTERNISTYCZNY Z BIZNESU I ZARZĄDZANIA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

DATA: [dzień miesiąc rok]

CZAS PRACY: **120 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **40**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 17 stron (zadania 1–25). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
3. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. W rozwiązaniach zadań rachunkowych przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Podczas rozwiązywania zadań możesz korzystać z linijki i z kalkulatora prostego.
8. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
9. Na tej stronie i na karcie punktowania wpisz swój numer PESEL. Na karcie punktowania zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
10. Pamiętaj, że w razie stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązania zadań egzaminacyjnych lub zakłócenia prawidłowego przebiegu egzaminu w sposób, który utrudnia pracę pozostałym osobom zdającym, przewodniczący zespołu nadzorującego egzamin przerywa i unieważnia egzamin.

Życzymy powodzenia!

Zadanie 1.

Piotr zdecydował się na wzięcie udziału w konkursie organizowanym przez urząd gminy na dofinansowanie nowo powstających przedsiębiorstw zakładanych przez ludzi młodych (do 35. roku życia). Dla niego to duża zmiana, ponieważ do tej pory był zatrudniony na podstawie umowy o pracę.

Zadanie 1.1. (0–1)

Podaj jeden możliwy skutek decyzji podjętej przez Piotra o rozpoczęciu działalności gospodarczej oddziałujący na jego karierę zawodową lub życie osobiste.

.....
.....

Zadanie 1.2. (0–1)

Podjęcie decyzji o rozpoczęciu działalności gospodarczej i o przystąpieniu do konkursu na jej dofinansowanie świadczy o tym, że Piotr jest osobą przedsiębiorczą. Podaj dwie cechy osoby przedsiębiorczej pomagające w podjęciu działania opisanego wyżej.

-
-

Zadanie 2. (0–2)

Które z wymienionych cech są charakterystyczne dla gospodarki rynkowej? Zaznacz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

- A. Dominuje własność prywatna środków produkcji.
- B. Ceny poszczególnych towarów i usług są ustalane przez rząd.
- C. Istnieje prawo do swobodnego tworzenia przez obywateli przedsiębiorstw.
- D. Wszystkie przedsiębiorstwa wytwarzają to, co rząd uzna za najkorzystniejsze dla społeczeństwa.
- E. Przedsiębiorstwa nie konkurują ze sobą.
- F. Przedsiębiorcy podejmują decyzje o profilu produkcji, o jej wielkości i o inwestycjach.

Zadanie 3. (0–1)

Tabela. Zestawienie wielkości podaży, popytu i ceny węgla kopalni X

Wielkość podaży węgla [w tonach]	Cena węgla [w zł za w tonę]	Wielkość popytu na węgiel [w tonach]
5000	1200	1000
4000	1100	2000
3000	1000	3000
2000	950	3000
1000	900	5000

Na podstawie tabeli uzupełnij zdanie. W każdej luce wpisz odpowiednią liczbę.

Kopalnia X sprzedaje węgiel z uwzględnieniem informacji dotyczących maksymalnej ceny, po której gotowi są nabyć go konsumenci. Jeżeli konsumenci nie są w stanie zapłacić więcej niż 1100 zł za tonę, nabywców nie znajdzie **1.** ton węgla. Natomiast przy cenie wynoszącej 950 zł za tonę dla zaspokojenia istniejącego popytu na węgiel zabraknie **2.** ton.

Zadanie 4. (0–1)

Opis wybranego rynku

Możliwości wejścia na rynek są otwarte dla wielu podmiotów gospodarczych. Udział każdego sprzedawcy w całkowitej podaży oraz udział każdego kupującego w całkowitym popycie jest stosunkowo niewielki. Żaden pojedynczy kupujący ani żaden pojedynczy sprzedający nie mają znaczącego wpływu na cenę produktów. Cena rynkowa jest wypadkową oferty wszystkich sprzedawców i zapotrzebowania wszystkich nabywców na dany produkt.

**Którego z wymienionych typów struktur rynkowych dotyczy przedstawiony opis?
Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.**

- A. Monopolu.
- B. Oligopolu.
- C. Konkurencji monopolistycznej.
- D. Konkurencji doskonałej.

Zadanie 5. (0–1)

Tabela. Wielkość stopy bezrobocia w Polsce w latach 2014–2019

rok / miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2014	13,9	13,9	13,5	13,0	12,5	12,0	11,8	11,7	11,5	11,3	11,4	11,4
2015	11,9	11,9	11,5	11,1	10,7	10,2	10,0	9,9	9,7	9,6	9,6	9,7
2016	10,2	10,2	9,9	9,4	9,1	8,7	8,5	8,4	8,3	8,2	8,2	8,2
2017	8,5	8,4	8,0	7,6	7,3	7,0	7,0	7,0	6,8	6,6	6,5	6,6
2018	6,8	6,8	6,6	6,3	6,1	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,7	5,8
2019	6,1	6,1	5,9	5,6	5,4	5,3	5,2	5,2	5,1	5,0	5,1	5,2

Na podstawie: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy>

Rozstrzygnij, czy sytuacja na rynku pracy na przestrzeni lat 2014–2019 się poprawiła czy pogorszyła. W uzasadnieniu odpowiedzi odwołaj się do danych zawartych w tabeli.

.....

.....

Zadanie 6.

Fragment informacji Ministerstwa Finansów

W 2023 r. dochody budżetu państwa wyniosły 574,1 mld zł.

Dochody podatkowe budżetu państwa wyniosły 506,9 mld zł, w tym – dochody z podatku:

- VAT wyniosły 244,3 mld zł
- akcyzowego wyniosły 84,8 mld zł
- PIT wyniosły 91,7 mld zł
- CIT wyniosły 67,9 mld zł.

Wykonanie wydatków budżetu państwa w 2023 r. wyniosło 659,7 mld zł.

W 2023 r. najwyższe wydatki odnotowano w następujących częściach budżetu państwa:

- ZUS – w wysokości 105,4 mld zł
- subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego – w wysokości 99,7 mld zł
- obrona narodowa – w wysokości 97,1 mld zł
- obsługa długu Skarbu Państwa – w wysokości 61,7 mld zł tj.
- budżety wojewodów – w wysokości 43,4 mld zł.

Na podstawie: <https://www.gov.pl/web/finanse/szacunkowe-wykonanie-budzetu-panstwa-w-2023-r>

Zadanie 6.1. (0–2)

Oceń prawdziwość podanych informacji. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Najwięcej dochodów budżetu państwa wpływało z podatków pośrednich.	P	F
2.	Najwyższe wydatki w budżecie państwa przeznaczono na funkcjonowanie systemu ubezpieczeń społecznych.	P	F
3.	W 2023 roku wystąpił w budżecie państwa deficyt budżetowy.	P	F

Zadanie 6.2. (0–2)

Do każdego z podanych w tabeli podatku podatków dopasuj odpowiadający mu skrót, wybrany spośród A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

- A. CIT
B. PIT
C. ZUS
D. VAT

1.	podatek od towarów i usług	A	B	C	D
2.	podatek dochodowy od osób prawnych	A	B	C	D

Zadanie 7.**Tekst 1. Fragment ustawy o prawach konsumenta**

Art. 2. Określenia użyte w ustawie oznaczają:

- 1) umowa zawarta na odległość – umowę zawartą z konsumentem w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy włącznie [...].

Art. 12.1. Najpóźniej w chwili wyrażenia przez konsumenta woli związania się umową na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa przedsiębiorca ma obowiązek poinformować konsumenta w sposób jasny i zrozumiały o: [...]

- 9) sposobie i terminie wykonania prawa odstąpienia od umowy na podstawie art. 27 [...].

Art. 27.1. Konsument, który zawarł umowę na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, może w terminie 14 dni odstąpić od niej bez podawania przyczyny i bez ponoszenia kosztów [...].

Art. 28. Bieg terminu do odstąpienia od umowy rozpoczyna się:

- 1) dla umowy, w wykonaniu której przedsiębiorca wydaje rzecz, będąc zobowiązany do przeniesienia jej własności – od objęcia rzeczy w posiadanie przez konsumenta [...];
- 2) dla pozostałych umów – od dnia zawarcia umowy.

Art. 43c.1. Przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za brak zgodności towaru z umową istniejący w chwili jego dostarczenia i ujawniony w ciągu dwóch lat od tej chwili [...].

Art. 43d.1. Jeżeli towar jest niezgodny z umową, konsument może żądać jego naprawy lub wymiany.

Dz.U. 2014 poz. 827 z późn. zm. (stan prawny na 9.06.2024 r.).

Tekst 2. Odstąpienie od umowy

Jan kupił 6 maja 2023 r. w sklepie internetowym buty sportowe, które otrzymał za pośrednictwem kuriera 10 maja. Po odpakowaniu i obejrzeniu towaru podjął decyzję o odstąpieniu od umowy.

Tekst 3. Reklamacja

15 maja 2023 roku w sklepie „Studio Sport” w Warszawie Jan kupił buty do biegania. Po dwóch miesiącach zauważył, że w jednym bucie doszło do uszkodzenia podeszwy, więc postanowił wymienić obuwie na nowe. Przygotował pisemną reklamację i pod koniec września dostarczył ją sprzedawcy.

Tekst 4. Pismo reklamacyjne Jana

Jan Kowalski
ul. Kwiatowa 12
01–234 Warszawa
tel. 656 963 987

„Studio Sport”
ul. Narcyzowa 13
02–356 Warszawa

W maju kupiłem obuwie sportowe marki Running. Jednak po dwóch miesiącach okazało się, że towar jest wadliwie wykonany.

Jan Kowalski

Zadanie 7.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zgodnie z zamieszczonymi przepisami prawa (tekst 1.) i opisaną sytuacją (tekst 2.) Jan może poinformować sprzedawcę o odstąpieniu od umowy najpóźniej

- A. 17 maja.
- B. 20 maja.
- C. 24 maja.
- D. 5 czerwca.

Zadanie 7.2. (0–1)

Podaj przepis prawny z ustawy o prawach konsumenta (tekst 1.), na który Jan może się powołać przy reklamacji butów (tekst 3.).

.....

Zadanie 7.3. (0–1)

Podaj dwie informacje, których brakuje w przedstawionym piśmie (tekst 4.), aby reklamacja została skutecznie rozpatrzona.

-
-

Zadanie 8. (0–1)

W którym szeregu przedstawiono prawidłowy schemat ewolucji pieniądza na przestrzeni wieków? Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. barter → pieniądź plastikowy → pieniądź papierowy → pieniądź towarowy → pieniądź kruszcowy → pieniądź elektroniczny
- B. barter → pieniądź kruszcowy → pieniądź papierowy → pieniądź towarowy → pieniądź plastikowy → pieniądź elektroniczny
- C. barter → pieniądź towarowy → pieniądź kruszcowy → pieniądź papierowy → pieniądź plastikowy → pieniądź elektroniczny
- D. barter → pieniądź kruszcowy → pieniądź plastikowy → pieniądź papierowy → pieniądź towarowy → pieniądź elektroniczny

Zadanie 9. (0–1)**Fragment hasła encyklopedycznego**

Bank utworzony 15 stycznia 1945 roku, z siedzibą w Warszawie. [...] Był instytucją podporządkowaną rządowi, a ściślej Ministrowi Finansów. [...] Rzeczywisty przełom w polskiej bankowości nastąpił w 1989 r. Zgodnie z nową ustawą [...] z 1989 r. bank centralny zaczął pełnić właściwe dla stosunków rynkowych funkcje banku państwa, banku emisyjnego oraz banku banków, a także nadzoru bankowego. [...] Organami banku są: Prezes, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd.

<https://encyklopedia.pwn.pl>

Wyjaśnij na czym polega działalność emisyjna banku opisanego w tekście.

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)**Fragment artykułu prasowego**

Powszechny i dobrowolny system długoterminowego oszczędzania. Oszczędności budowane są wspólnie przez pracowników, pracodawców oraz państwo. Pracodawca, w porozumieniu z zakładową organizacją związkową działającą u niego (a w razie jej braku – z reprezentacją osób zatrudnionych wyłonioną w trybie u niego przyjętym), wybiera instytucję finansową, która utworzy prywatne rachunki dla pracowników. Rachunki są zasilane wpłatami pracownika i pracodawcy oraz wpłatą powitalną i dopłatami rocznymi od państwa. Wpłaty pracownika oraz pracodawcy są naliczane procentowo od wysokości wynagrodzenia. Państwo z kolei przekazuje ustalone kwoty (po spełnieniu odpowiednich warunków) – niezależne od dochodów pracownika. Środki gromadzone na rachunkach są lokowane w fundusze z uwzględnieniem wieku danego uczestnika – tzw. fundusze zdefiniowanej daty.

Na podstawie: [www.\[...\].pl/dla-pracownika.html#FAQ](http://www.[...].pl/dla-pracownika.html#FAQ)

Rozstrzygnij, czy opisany sposób zabezpieczenia emerytalnego to Pracowniczy Plan Kapitałowy (PPK), czy – ubezpieczenie emerytalne (ZUS). Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–1)

Tekst 1. Opis doświadczeń zawodowych i kompetencji pracownika

Jan ukończył technikum handlowe. Obecnie studiuje zaocznie na trzecim roku logistyki. Przez pół roku pracował na 1/4 etatu w charakterze sprzedawcy w sklepie sportowym, a przez półtora roku – w magazynie z artykułami spożywczymi jako pomocnik magazyniera. Jest osobą komunikatywną i otwartą. Ma prawo jazdy kategorii B.

Tekst 2. Oferta pracy

Jesteśmy firmą z ponad dziesięcioletnią tradycją na rynku. Poszukujemy dobrze zorganizowanych i samodzielnych kandydatów na stanowisko magazyniera.

Zakres zadań:

- przyjmowanie zapasów do magazynu, sprawdzenie, czy rodzaj, ilość i jakość są zgodne z fakturą otrzymaną od dostawcy,
- przechowywanie zapasów, decydowanie o ich rozmieszczeniu w magazynie,
- przestrzeganie terminów składowania,
- wydawanie zapasów odbiorcom,
- prowadzenie dokumentacji magazynowej.

Wymagania:

- wykształcenie minimum średnie (mile widziane wykształcenie kierunkowe);
- umiejętność obsługi pakietów biurowych;
- doświadczenie w sprzedaży, marketingu, logistyce lub spedycji.

Oceń, czy zgodnie z zamieszczoną ofertą Jan jest właściwym kandydatem na stanowisko magazyniera. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)**Opis ścieżki zawodowej**

Anna przed dziesięcioma laty ukończyła technikum w zawodzie „technik handlowiec” i rozpoczęła pracę w sklepie. Dwa lata temu zmieniła pracę i zatrudniła się w dużej hurtowni. Z dużym zaangażowaniem wykonywała powierzone prace. Proponowała nowatorskie rozwiązania, do czego wykorzystywała zdobytą wiedzę i doświadczenie. Wykazywała się umiejętnością współpracy z innymi pracownikami hurtowni. Szef docenił jej zaangażowanie i doświadczenie. Zaproponował jej awans, a co za tym idzie – podwyżkę wynagrodzenia. Warunkiem awansu było rozpoczęcie studiów na kierunku „logistyka”. Anna potraktowała studia jako szansę na uzupełnienie wiedzy, zdobycie nowych doświadczeń i poznanie nowych ludzi.

Rozstrzygnij, czy na podstawie przedstawionych informacji sytuacja Anny na rynku pracy po przyjęciu propozycji szefa firmy się poprawiła. Uzasadnij odpowiedź.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)**Opis doświadczeń zawodowych pracownika**

Pan Roman ukończył branżową szkołę I stopnia w zawodzie „murarz-tylnik”. Podczas przygotowania zawodowego w czasie nauki oraz po ukończeniu szkoły pracował na kilku budowach. W ostatnim roku rozpoczął pracę w przedsiębiorstwie montującym systemy fotowoltaiczne w domach jednorodzinnych.

Podaj przykład działania, które może podjąć pan Roman, aby – zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie – zwiększyć swoją atrakcyjność na rynku pracy. Przedstaw propozycję dalszego rozwoju kariery zawodowej mężczyzny po zrealizowaniu podjętego działania.

Przykład działania:

.....

Propozycja dalszego rozwoju kariery zawodowej pana Romana:

.....

.....

.....

Zadanie 17. (0–1)

Opis doświadczeń zawodowych pracownika

Tomasz jest zapalonym rowerzystą. Już w wieku 10 lat samodzielnie naprawiał swój rower. Teraz zajmuje się tym profesjonalnie. W małej miejscowości, niedaleko dużego miasta, założył serwis rowerowy. Jest to miejscowość wypoczynkowa, w której powstały liczne ścieżki rowerowe. Wiele osób mieszka tu na stałe lub ma domek letniskowy. Punkt serwisowy Tomasza jest otwarty przez cały tydzień, od wiosny do jesieni. Pan Tomasz, jako osoba mająca wieloletnie doświadczenie, oferuje klientom nie tylko serwis, lecz także doradztwo przy zakupie nowych rowerów.

Na podstawie przedstawionego opisu sformułuj dwie mocne strony kariery zawodowej pana Tomasza.

-
-

Zadanie 18. (0–1)

Źródło 1. Ogłoszenie o pracy

Stanowisko: Asystent/Asystentka

Twój zakres obowiązków:

- ✓ koordynacja podpisów na umowach;
- ✓ koordynacja podróży służbowych szefów działów;
- ✓ rozliczanie i opisywanie wydatków służbowych w systemie księgowym;
- ✓ obsługa spotkań, tworzenie harmonogramów, agend oraz korespondencji i informacji o spotkaniach, a także organizowanie cateringu;
- ✓ przygotowywanie dokumentów, prezentacji, korespondencji, a także ich redagowanie i korekta w języku polskim i angielskim.

Nasze wymagania:

- ✓ wykształcenie wyższe lub w trakcie nauki;
- ✓ znajomość języka angielskiego pozwalająca na swobodną komunikację;
- ✓ bardzo dobra organizacja pracy;
- ✓ samodzielność, sumienność i dokładność w wykonywanych zadaniach;
- ✓ silne poczucie odpowiedzialności i dyskrecja w realizacji powierzonych zadań;
- ✓ bardzo dobra znajomość obsługi komputera (MS Office: Power Point, Excel);
- ✓ mile widziane doświadczenie na podobnym stanowisku.

Źródło 2. Opis sytuacji

Bezpośrednio po ukończeniu szkoły podstawowej Anna wyjechała z rodzicami do Irlandii. Jej mama pracuje jako pielęgniarka w szpitalu w Dublinie, a ojciec – w firmie transportowej. Anna szybko nauczyła się samodzielnego gospodarowania, gdyż rodzice pracują w różnych godzinach. Ukończyła w Irlandii szkołę zawodową i zdobyła uprawnienia grafika komputerowego. Chciałaby podjąć studia w Polsce. Wróciła do kraju, zdaje egzaminy

eksternistyczne, żeby uzyskać świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego dla dorosłych i przystąpić do matury. Pobyt w Polsce oznacza, że musi samodzielnie się utrzymywać. Dlatego szuka pracy.

Na podstawie powyższego opisu sformułuj dwa argumenty na poparcie tezy, że Anna spełnia wymagania przedstawione w ofercie pracy.

-
-

Zadanie 19. (0–1)

Poniżej przedstawiono wybrane prawa przysługujące osobie zatrudnionej.

- Gwarancja godziwego wynagrodzenia za pracę, zwłaszcza przez ustalenie minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- Coroczne, płatne urlopy wypoczynkowe.
- Prawo do urlopów: macierzyńskiego/ojcowskiego, wychowawczego, rodzicielskiego.
- Płatne urlopy okolicznościowe.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Osobie zatrudnionej gwarantuje wszystkie wymienione powyżej prawa

- A. umowa o pracę.
- B. umowa o dzieło.
- C. umowa zlecenia.
- D. umowa agencyjna.

Zadanie 20. (0–2)

Sformułuj jeden negatywny skutek dla osoby pracującej w „szarej strefie” oraz jeden negatywny skutek dla gospodarki wynikający z nierejestrowanej formy pracy.

Negatywny skutek dla osoby pracującej w „szarej strefie”:

.....

Negatywny skutek dla gospodarki:

.....

Zadanie 21. (0–1)

Napisz, w jaki sposób pracownik może reagować na mobbing w miejscu pracy, gdy mobberem (prześladującym) jest jego bezpośredni przełożony.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0–2)

Tekst 1.

Kierownik zespołu pozostawia podwładnym wolną rękę w kontekście wykonywania zadań. Nie uczestniczy w pracach zespołu, nie ingeruje w ich realizację. Do jego kompetencji zalicza się jedynie wystawianie not poszczególnym zatrudnionym i zrewidowanie tego, co osiągnęli. Nie ma żadnej relacji między kierownikiem a podwładnymi.

Tekst 2.

Kierownik zespołu o wszystkim decyduje: od wyznaczania celów projektowych, przez przydzielanie konkretnych zadań poszczególnym podwładnym, aż po wskazywanie im sposobu ich realizacji. Kontroluje również na poszczególnych etapach pracę. Często zdarza się, że zatrudnieni nie poznają nadrzędnego celu wyznaczonego dla całego zespołu.

Na podstawie: <https://www.money.pl/gospodarka>

Do tekstów opisujących style zarządzania ludźmi dopasuj właściwą nazwę stylu (oznaczoną literami A–D). W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

- A. styl liberalny
- B. styl dyrektywny
- C. styl demokratyczny
- D. styl wizjonerski

1.	Tekst 1.	A	B	C	D
2.	Tekst 2.	A	B	C	D

Zadanie 23. (0–3)

Katarzyna planuje otworzyć salon fryzjerski. Ma 10-letnie doświadczenie w branży fryzjerskiej. Ze względu na ograniczone środki finansowe jest zmuszona do szukania lokalu na obrzeżach miasta. Zdecydowała się na wybór lokalu, który znajduje się na parterze starej kamienicy. Wejście do lokalu jest możliwe od drogi głównej (z możliwością podjazdu dla osób niepełnosprawnych) i od podwórza. W ciągu trzech miesięcy w okolicach salonu rusza budowa dwóch domów studenckich, która ma trwać około roku. Spowoduje to zamknięcie głównej drogi dojazdowej do salonu.

Na podstawie opisanej powyżej sytuacji uzupełnij tabelę analizy SWOT. Wpisz po jednej mocnej i słabej stronie planowanej działalności zakładu fryzjerskiego oraz jedną możliwą szansę.

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
	<i>Zmniejszenie liczby klientów z powodu utrudnionego dotarcia do salonu na czas trwania budowy domów studenckich.</i>

Zadanie 24. (0–1)

Paweł rozpoczął działalność gospodarczą, w którą zainwestował własne środki. Jednak potrzeby firmy okazały się większe niż jego możliwości finansowe.

Wymień dwa przykłady źródeł finansowania, z których Paweł może skorzystać jako początkujący przedsiębiorca.

-
-

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza. 1. Charakteryzowanie elementów kompetencji przedsiębiorczych [...]. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 1. Analiza własnych kompetencji przedsiębiorczych i przygotowanie planu działania zmierzającego do ich rozwoju. III. Kształtowanie postaw. 2. Dostrzeganie znaczenia kreatywnego myślenia w tworzeniu pomysłów na biznes oraz rozwiązywaniu problemów w życiu osobistym i zawodowym.	I. Osoba przedsiębiorcza we współczesnym świecie: [...] kompetencje przedsiębiorcze i metody ich doskonalenia, umiejętności interpersonalne [...]. Zdający: 1) na wybranych przykładach identyfikuje cechy człowieka przedsiębiorczego [...]; 3) identyfikuje składowe kompetencje osoby przedsiębiorczej (w zakresie wiedzy, umiejętności, postaw) i zależności zachodzące między nimi [...].

1.1.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca jeden skutek decyzji.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Niepewna sytuacja finansowa – brak wynagrodzenia w każdym miesiącu.
- Możliwość realizacji swoich pomysłów.
- Konieczność dużego zaangażowania, mniej czasu dla rodziny.
- Konieczność planowania działań swoich i pracowników.
- Odpowiedzialność za siebie i innych pracowników.

1.2.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwie cechy osoby przedsiębiorczej.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- jest odważny
- nie boi się wyzwań
- chętnie uczy się nowych rzeczy
- potrafi wyznaczać cele i planować ich osiągnięcie
- jest komunikatywny
- zna swoje mocne i słabe strony.

Zadanie 2. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 5. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami i poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.	III. Gospodarka rynkowa: [...] cechy gospodarki rynkowej [...]. Zdający: 2) wykazuje zalety gospodarki opartej na mechanizmie rynkowym, doceniając fundamentalne wartości, na jakich się opiera (wolność gospodarcza, prywatna własność).

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca zaznaczenie trzech poprawnych odpowiedzi.

1 pkt – odpowiedź zawierająca zaznaczenie dwóch poprawnych odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A, C, F

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 5. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami [...]. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 5. Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji.	III. Gospodarka rynkowa: [...] cechy gospodarki rynkowej [...]. Zdający: 4) wyjaśnia prawo popytu i podaży oraz charakteryzuje czynniki wpływające na wielkość popytu i podaży.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwie poprawne liczby.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. 2000

2. 1000

Zadanie 4. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 5. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami [...].	III. Gospodarka rynkowa: [...] cechy gospodarki rynkowej, rodzaje rynków [...]. Zdający: 5) określa zależności między podmiotami gospodarki rynkowej [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 5. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej [...]. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 5. Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji. 11. Obserwowanie dynamicznie zmieniającego się rynku pracy [...].	III. Gospodarka rynkowa: [...] parametry charakteryzujące gospodarkę [...]. Zdający: 6) identyfikuje podstawowe parametry charakteryzujące gospodarkę (w tym [...] zatrudnienie, bezrobocie).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Sytuacja na rynku pracy na przestrzeni lat 2014–2019 się poprawiła, ponieważ wielkość stopy bezrobocia w Polsce w latach 2014–2019 w ujęciu miesięcznym w kolejnych miesiącach w poszczególnych latach malała (od 13,9% w styczniu 2014 r. do 5,2% w grudniu 2019 r.).

Zadanie 6. (0–4)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza. 5. Wyjaśnianie [...] roli państwa w procesach gospodarczych. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 5. Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji. 8. Analizowanie wpływu podatków na budżet gospodarstwa domowego i możliwości wykorzystania ulg.	III. Gospodarka rynkowa: [...] budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego [...]. Zdający: 7) analizuje źródła wpływów i kierunki wydatków budżetu państwa [...] wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego [...] na funkcjonowanie państwa i gospodarki. IV. Finanse osobiste: [...] podatki [...]. Zdający: 5) wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce [...].

6.1.**Zasady oceniania**

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
 1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. F
2. P
3. P

6.2.**Zasady oceniania**

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
 1 pkt – odpowiedź zawierająca jedno prawidłowe wskazanie.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. D
2. A

Zadanie 7. (0–3)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 6. Zaznajomienie się z prawami i instytucjami chroniącymi konsumenta.	III. Gospodarka rynkowa: [...] konsument na rynku [...]. Zdający: 8) [...] potrafi korzystać z praw przysługujących konsumentom, w tym składać reklamację.

7.1.**Zasady oceniania**

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

7.2.**Zasady oceniania**

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Art. 43c / brak zgodności towaru z umową

7.3.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwie poprawne informacje.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Brak:

- daty złożenia reklamacji
- daty zakupu towaru
- wskazania konkretnej wady towaru
- opisu roszczenia klienta
- informacji o załączonym dowodzie zakupu np. paragonu, wyciągu z konta, potwierdzenia płatności kartą.

Zadanie 8. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 5. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej [...]. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 5. Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji.	IV. Finanse osobiste: pieniądz [...]. Zdający: 2) omawia [...] formy pieniądza [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 9. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 5. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, [...] poznanie roli państwa w procesach gospodarczych. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 5. Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji.	IV. Finanse osobiste: [...] instytucje rynku finansowego [...]. Zdający: 3) charakteryzuje najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce oraz objaśnia ich znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki, przedsiębiorstw i konsumentów.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca wyjaśnienie funkcji banku.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Działalność emisyjna opisanego banku polega na wprowadzaniu – do obiegu pieniężnego – banknotów oraz bilonu jako prawnych środków płatniczych na obszarze Polski.

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 8. Charakteryzowanie usług finansowych ważnych dla gospodarstwa domowego. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 10. Dobieranie odpowiednich form oszczędzania i inwestowania, z uwzględnieniem towarzyszącego im ryzyka i adekwatnie do sytuacji gospodarstwa domowego.	IV. Finanse osobiste: [...] finansowe zabezpieczenie przyszłości, ubezpieczenia społeczne [...]. Zdający: 12) dostrzega konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Pracowniczy Plan Kapitałowy (PPK)

Przykładowe uzasadnienie:

- Jest to prywatny i dobrowolny system długoterminowego oszczędzania. Oszczędności budowane są wspólnie przez pracowników, przez pracodawców oraz przez państwo.
- Rachunki PPK będą zasilane wpłatami pracownika i pracodawcy oraz wpłatą powitalną i dopłatami rocznymi od państwa.
- Gromadzone na rachunkach środki będą lokowane w fundusze z uwzględnieniem wieku danego uczestnika – tzw. fundusze zdefiniowanej daty.

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza. 8. Charakteryzowanie usług finansowych ważnych dla gospodarstwa domowego. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 10. Dobieranie odpowiednich form oszczędzania i inwestowania, z uwzględnieniem towarzyszącego im	IV. Finanse osobiste: pieniądz [...] finansowe zabezpieczenie przyszłości, ubezpieczenia społeczne [...]. Zdający: 6) wyjaśnia, z czego wynikają różnice między wynagrodzeniem brutto i netto; 13) charakteryzuje system zabezpieczenia społecznego (ubezpieczenia społeczne i zdrowotne) [...].

ryzyka i adekwatnie do sytuacji gospodarstwa domowego.	
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 12. (0–3)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 10. Dobieranie odpowiednich form oszczędzania i inwestowania, z uwzględnieniem towarzyszącego im ryzyka i adekwatnie do sytuacji gospodarstwa domowego. III. Kształtowanie postaw. 5. Dostrzeganie konsekwencji działań nieetycznych związanych z finansami.	IV. Finanse osobiste: [...] formy oszczędzania i inwestowania [...]. Zdający: 8) rozróżnia formy oszczędzania i podstawowe formy inwestowania, ocenia je pod względem ryzyka, przewidywanych zysków i płynności; 10) analizuje oferty usług banków [...] w zakresie [...] lokat terminowych [...].

Zasady oceniania

3 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca obliczenia i dwa wyniki końcowe podane w odpowiedzi.

2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca obliczenia i jeden wynik końcowy podany w odpowiedzi.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca obliczenia lub wynik końcowy, ale bez zapisania ich w odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Kwota uzyskana z lokaty: 10 816 zł, w tym – odsetki: 816 zł.

Przykładowe obliczenia:

Sposób 1.

Stosujemy ogólny wzór: $L = K \times (1+r)^n$ gdzie:

L = końcowy kapitał z odsetkami; K = początkowy (pierwszy) wkład; r = stopa procentowa;
n = liczba lat oszczędzania,

a zatem: $10\,000 \text{ zł} \times (1 + 0,04)^2 = 10\,816 \text{ zł}$

Sposób 2.

Wkład początkowy = 10 000 zł

Odsetki w pierwszym roku oszczędzania: $10\,000 \text{ zł} \times 4\% = 400 \text{ zł}$

Kapitał po pierwszym roku oszczędzania: $10\,000 \text{ zł} + 400 \text{ zł} = 10\,400 \text{ zł}$

Odsetki w drugim roku oszczędzania: $10\,400 \text{ zł} \times 4\% = 416 \text{ zł}$

Kapitał po drugim roku oszczędzania: $10\,000\text{ zł} + 400\text{ zł} + 416\text{ zł} = 10\,816\text{ zł}$, w tym – odsetki: 816 zł.

Sposób 3.

Wkład początkowy = 10 000 zł

Kapitał po pierwszym roku oszczędzania: $10\,000\text{ zł} + 10\,000\text{ zł} \times 4\% = 10\,000\text{ zł} + 400\text{ zł} = 10\,400\text{ zł}$

Kapitał po drugim roku oszczędzania: $10\,400\text{ zł} + 10\,400\text{ zł} \times 4\% = 10\,400\text{ zł} + 416\text{ zł} = 10\,816\text{ zł}$

Zadanie 13. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza 8. Charakteryzowanie usług finansowych ważnych dla gospodarstwa domowego. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 10. Dobieranie odpowiednich form oszczędzania i inwestowania, z uwzględnieniem towarzyszącego im ryzyka i adekwatnie do sytuacji gospodarstwa domowego.	IV. Finanse osobiste: pieniądź, obieg pieniądza, [...] formy oszczędzania [...]. Zdający: 10) analizuje oferty usług banków [...] w zakresie [...] kredytów i pożyczek oraz [...] uwzględniając realną stopę procentową [...].

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawny sposób obliczenia, wskazanie korzystniejszej oferty i podanie kwoty raty.

1 pkt – odpowiedź zawierająca wskazanie korzystniejszej oferty i podanie kwoty raty.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. Carsal

2. 1916,67 zł

Przykładowe obliczenia:

Oferta salonu 1. (Auto-Salon)

$22\,000\text{ zł} \times 13\% = 2860\text{ zł}$

$22\,000\text{ zł} + 2860\text{ zł} = 24\,860\text{ zł}$

$24\,860\text{ zł} : 12 = 2071,6\text{ zł}$

Miesięczna rata w tej ofercie wynosi 2071,6 zł

Oferta salonu 2. (Carsal)

$20\,000\text{ zł} \times 15\% = 3000\text{ zł}$

$20\,000\text{ zł} + 3000\text{ zł} = 23\,000\text{ zł}$

$23\,000\text{ zł} : 12 = 1916,67\text{ zł}$

Miesięczna rata w tej ofercie wynosi 1916,67 zł

Zadanie 14. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 9. Rozumienie metod aktywnego poszukiwania pracy. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 11. Obserwowanie dynamicznie zmieniającego się rynku pracy i rozpoznawanie kompetencji na nim oczekiwanych. III. Kształtowanie postaw. 2. Dostrzeganie znaczenia kreatywnego myślenia w tworzeniu pomysłów na biznes [...]. 7. Samoświadomość i przyjmowanie odpowiedzialności za swoją karierę zawodową.	V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: [...]. Zdający: 5) analizuje oferty pracy [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca uzasadnienie z odwołaniem do treści oferty.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Pan Jan jest dobrym kandydatem na stanowisko magazyniera, ponieważ ma staż pracy w charakterze sprzedawcy, pracownika magazynu oraz ma prawo jazdy kategorii B.
- Pan Jan jest właściwym kandydatem na stanowisko magazyniera, ponieważ ma ukończone technikum handlowe, studiuje logistykę i ma staż w sprzedaży.

Zadanie 15. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza. 1. Charakteryzowanie elementów kompetencji przedsiębiorczych [...]. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 1. Analiza własnych kompetencji przedsiębiorczych i przygotowanie planu działania zmierzającego do ich rozwoju. III. Kształtowanie postaw. 1. Dostrzeganie znaczenia i konieczności ciągłego doskonalenia kompetencji przedsiębiorczych w życiu osobistym [...].	I. Osoba przedsiębiorcza we współczesnym świecie: [...] kompetencje przedsiębiorcze i metody ich doskonalenia [...]. Zdający: 1) [...] identyfikuje cechy człowieka o postawie przedsiębiorczej [...] oraz określa związek zachowania się osoby przedsiębiorczej z szansami, jakie stwarza gospodarka rynkowa. V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: kariera zawodowa [...]. Zdający: 1) na podstawie analizy [...] własnych oczekiwań planuje swoją karierę zawodową i wymienia jej etapy w czasie.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Sytuacja Anny się poprawiła.

Przykładowe uzasadnienie:

- Anna zdobędzie kwalifikacje logistyczne, co pozwoli jej ubiegać się o lepiej płatną pracę.
- Anna zdobędzie wyższe wykształcenie, co pozwoli jej na ubieganie się o pracę bardziej ambitną, wymagającą wyższych kwalifikacji.
- Anna potraktowała studia jako szansę na uzupełnienie wiedzy, zdobycie nowych doświadczeń i poznanie nowych osób, co może skutkować nowymi kontaktami biznesowymi.

Zadanie 16. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 9. Rozumienie metod aktywnego poszukiwania pracy. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 11. Obserwowanie dynamicznie zmieniającego się rynku pracy i rozpoznawanie kompetencji na nim oczekiwanych. III. Kształtowanie postaw. 1. Dostrzeganie znaczenia i konieczności ciągłego doskonalenia kompetencji przedsiębiorczych [...]; 7. Samoświadomość i przyjmowanie odpowiedzialności za swoją karierę zawodową.	V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: kariera zawodowa [...]. Zdający: 1) na podstawie analizy ścieżek kariery znanych ludzi oraz własnych oczekiwań planuje swoją karierę zawodową i wymienia jej etapy w czasie;

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca przykład działania lub opis rozwoju kariery zawodowej.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Przykład działania:

Roman powinien zdobyć kwalifikacje w zakresie odnawialnych źródeł energii przez podjęcie nauki na kursach (w tym – na kwalifikacyjnych kursach zawodowych).

Propozycja dalszego rozwoju kariery zawodowej:

W wyniku podniesienia kwalifikacji i zdobycia doświadczenia Roman będzie mógł:

- samodzielnie montować systemy fotowoltaiczne
- kierować pracą innych ludzi, np. objąć stanowisko brygadzysty
- założyć swoją własną firmę.

Zadanie 17. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 11. Znajomość procesu planowania własnego biznesu. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 14. Samodzielne analizowanie zjawisk zachodzących w najbliższym otoczeniu i formułowanie na ich podstawie pomysłów na własny biznes. III. Kształtowanie postaw. 7. Samoświadomość i przyjmowanie odpowiedzialności za swoją karierę zawodową. 10. [...] podejmowanie inicjatywy, pomysłowość i determinacja w realizacji celów.	V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: kariera zawodowa [...]. Zdający: 2) formułuje własne cele zawodowe zgodnie z zasadą SMART, z zachowaniem równowagi z planami w życiu prywatnym, i opisuje możliwości ich realizacji.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie dwóch mocnych stron.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Łączenie pasji z wykonywanym zawodem.
- Duże doświadczenie właściciela w prowadzonej działalności.
- Lokalizacja firmy w miejscowości, w której może być dużo potencjalnych klientów.
- Otwarcie punktu w weekendy sprzyjające klientom.
- Nastawienie na potrzeby indywidualne klientów.

Zadanie 18. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza. 9. Rozumienie metod aktywnego poszukiwania pracy. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 11. Obserwowanie dynamicznie zmieniającego się rynku pracy i rozpoznawanie kompetencji na nim oczekiwanych. 13. Kształtowanie umiejętności autoprezentacji i formułowania konstruktywnych opinii zwrotnych.	V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: [...] rozmowa kwalifikacyjna, autoprezentacja, formułowanie opinii zwrotnej [...]. Zdający: 7) dokonuje autoprezentacji jako kandydat do pracy i na podstawie konstruktywnej informacji zwrotnej koryguje swoje wystąpienie.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne argumenty.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- Anna spełnia wymagania „wykształcenie wyższe lub w trakcie nauki”.
- Anna posiada znajomość języka angielskiego.
- Anna jest grafikiem komputerowym, a więc możemy przypuszczać, że posługuje się MS Office.

Zadanie 19. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, [...] poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 6. Uwzględnianie prostych informacji gospodarczych [...] w podejmowanych decyzjach dotyczących życia prywatnego i w planach na przyszłość.	V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: kariera zawodowa [...]. Zdający: 9) wymienia podstawowe prawa [...] pracodawcy.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 20. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 5. Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji. 6. Uwzględnianie prostych informacji gospodarczych [...] w podejmowanych decyzjach dotyczących życia prywatnego i w planach na przyszłość. III. Kształtowanie postaw. 5. Dostrzeganie konsekwencji działań nieetycznych związanych z finansami.	III. Gospodarka rynkowa: [...] patriotyzm gospodarczy. 9) rozumie, na czym polega współczesny patriotyzm gospodarczy, i dostrzega jego przejawy m.in. w uczciwym prowadzeniu i rozwijaniu działalności gospodarczej w Polsce V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: [...] etyka w pracy. [...]. Zdający: 9) wymienia podstawowe [...] obowiązki [...] pracodawcy;

	11) identyfikuje konsekwencje nieetycznych zachowań w relacjach pracownik – pracodawca.
--	---

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie jednego negatywnego skutku dla osoby pracującej oraz jednego dla gospodarki.

1 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie jednego negatywnego skutku dla osoby pracującej lub jednego dla gospodarki.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Negatywne skutki dla osoby pracującej w „szarej strefie”:

- Brak ubezpieczenia społecznego w tym prawa do emerytury (renty).
- Brak prawa do zasiłku chorobowego.
- Brak ubezpieczenia w przypadku wypadku w pracy.
- Brak prawa do bezpłatnej opieki zdrowotnej.

Negatywny skutek dla gospodarki:

- Mniejsze wpływy podatkowe do budżetu z tytułu podatku dochodowego.
- Mniejsze wpływy do ZUS.
- Większa liczba osób nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym.
- Wzrost wydatków państwa na programy socjalne.
- Brak możliwości realnej oceny stanu gospodarki.
- Nieuczciwa konkurencja cenowa dla legalnie funkcjonujących przedsiębiorstw.

Zadanie 21. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 5. Samodzielne obserwacje zjawisk zachodzących w gospodarce i wyciąganie wniosków na podstawie tych obserwacji. III. Kształtowanie postaw. 7. Samoświadomość i przyjmowanie odpowiedzialności za swoją karierę zawodową.	V. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: [...] etyka w pracy. Zdający: 11) identyfikuje konsekwencje nieetycznych zachowań w relacjach pracownik – pracodawca.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Powiadomienie Państwowej Inspekcji Pracy o przejawach mobbingu w pracy.

- Powiadomienie o swojej sytuacji w pracy i rozmowy ze współpracownikami, przyjaciółmi, rodziną.
- Dokumentowanie działań mobbingowych poprzez prowadzenie dziennika w celu ewentualnego późniejszego przedstawienia zachowań mobbingowych przed sądem.

Zadanie 22. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 11. Znajomość procesu planowania własnego biznesu. 10. Wyjaśnianie zasad zarządzania przedsiębiorstwem.	VI. Przedsiębiorstwo: zarządzanie przedsiębiorstwem [...]. Zdający: 1) rozumie istotę procesu zarządzania przedsiębiorstwem i dostrzega znaczenie zarządzania w osiągnięciu celów przedsiębiorstwa.

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe zaznaczenia.
 1 pkt – odpowiedź zawierająca jedno prawidłowe zaznaczenie.
 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. A
2. B

Zadanie 23. (0–3)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza 11. Znajomość procesu planowania własnego biznesu. II. Umiejętność i stosowanie wiedzy w praktyce. 14. Samodzielne analizowanie zjawisk zachodzących w najbliższym otoczeniu i formułowanie na ich podstawie pomysłów na własny biznes. 15. Przygotowanie do planowania własnej działalności gospodarczej. III. Kształtowanie postaw. 10. [...] podejmowanie inicjatywy, pomysłowość i determinacja w realizacji celów.	VI. Przedsiębiorstwo: [...] własny biznes i jego otoczenie [...]. Zdający: 6) analizuje mikro- i makrootoczenie przedsiębiorstwa, identyfikuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego przedsiębiorstwa.

Zasady oceniania

- 3 pkt – odpowiedź zawierająca trzy uzupełnienia.
 2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa uzupełnienia.
 1 pkt – odpowiedź zawierająca jedno uzupełnienie.
 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Mocne strony:

- doświadczenie w branży fryzjerskiej
- możliwość podjazdu dla osób niepełnosprawnych

Słabe strony:

- ograniczone środki finansowe
- lokal usytuowany na obrzeżach miasta

Szanse:

- planowana budowa dwóch domów studenckich
- zwiększenie liczby potencjalnych klientów

Zadanie 24. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza 11. Znajomość procesu planowania własnego biznesu. II. Umiejętność i stosowanie wiedzy w praktyce. 15. Przygotowanie do planowania własnej działalności gospodarczej.	VI. Przedsiębiorstwo: finanse przedsiębiorstwa [...]. Zdający: 7) identyfikuje możliwe źródła finansowania działalności przedsiębiorstw.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa przykłady.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- wykorzystanie wsparcia finansowego osób prywatnych tzw. aniołów biznesu
- wykorzystanie funduszy np. *venture capital*
- zaciągnięcie kredytu inwestycyjnego w banku
- skorzystanie z bezzwrotnej dotacji dla początkujących przedsiębiorców (np. dotacje unijne, dotacje z urzędu pracy)
- pożyczka społecznościowa
- leasing
- faktoring

Zadanie 25. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza 11. Znajomość procesu planowania własnego biznesu. II. Umiejętność i stosowanie wiedzy w praktyce. 15. Przygotowanie do planowania własnej działalności gospodarczej.	VI. Przedsiębiorstwo: zarządzanie przedsiębiorstwem [...]. Zdający: 8) prognozuje efekty finansowe projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia na podstawie zestawienia planowanych przychodów i kosztów.

10. Projektowanie działań w zakresie zakładania własnego przedsiębiorstwa lub podejmowania innych przedsięwzięć o charakterze społeczno-ekonomicznym. 11. Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej.	
--	--

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy poprawne wyniki obliczeń.

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne wyniki obliczeń.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. 239 000 zł (suma liczb: 60 000 zł, 106 000 zł, 73 000 zł)

2. 225 000 zł (suma liczb: 75 000 zł, 75 000 zł, 75 000 zł)

3. zysk = 14 000 zł (różnica liczb: 239 000 zł, 225 000 zł)